

Sygn. akt VIII U 2322/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janina Kościelniak
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2015 r. w Gliwicach

sprawy S. M. (M.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 29 września 2014 r. **nr** (...)5 (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu S. M. prawo do wypłaty ustawowych odsetek za zwłokę w wypłacie renty rodzinnej należnej za okres od 8 marca 2013r. do 31 sierpnia 2014r.:

- naliczonych od kwoty stanowiącej różnicę pomiędzy rentą rodzinną należną za okres od 8 marca 2013r. do 31 sierpnia 2013r., a rentą socjalną pobraną przez ubezpieczonego za powyższy okres, płatnych począwszy od 15 sierpnia 2013r. do 19 sierpnia 2014r.;

- naliczonych od kwot stanowiących różnicę pomiędzy rentą rodzinną należną za każdy miesiąc od 1 września 2013r. do 31 sierpnia 2014r. , a miesięczną rentą socjalną pobieraną przez ubezpieczonego w powyższym okresie, płatnych od 15-tego dnia każdego kolejnego miesiąca, począwszy od 15 września 2013r. do 19 sierpnia 2014r.

(-) SSO Janina Kościelniak

Sygn. akt VIII U 2322/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 września 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1440) odmówił S. M. przyznania wypłaty odsetek za okres od 8 marca 2013r. do 31 sierpnia 2014r. w związku z decyzją wykonującą prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 kwietnia 2014r., sygn. akt VIII U 2201/13 przyznającą odwołującemu prawo do

renty rodzinnej za okres od 8 marca 2013r. W uzasadnieniu ZUS wskazał, iż ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji w przedmiocie przyznania renty rodzinnej było pismo I Oddziału ZUS w Ł. z dnia 27 lipca 2014r., informujące o wstrzymaniu dla odwołującego z dniem 1 sierpnia 2014r. dalszej wypłaty renty socjalnej. Natomiast decyzja wykonująca wyrok została wydana z zachowaniem terminów określonych w art. 118 ustawy emerytalnej.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył S. M. wnosząc o jej zmianę i przyznania prawa do odsetek ustawowych od wypłaconego przez organ rentowy wyrównania pobieranego przez niego świadczenia za okres od 8 marca 2013r. do 31 sierpnia 2014r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonej decyzji. Nadto podniósł, że w wyroku z dnia 30 kwietnia 2014r., sygn. akt VIII U 2201/13 Sąd Okręgowy w Gliwicach nie orzekł o odsetkach, wobec czego nie ma podstaw do wypłaty odsetek.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony S. M. od roku 2006 do lipca 2015 r. jest uprawniony do renty socjalnej

W dniu 12.03.2013r. ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o ustalenie prawa do renty rodzinnej po zmarłym, w dniu 08.03.2013r., ojczymie Z. W..

W wyniku przeprowadzonego badania lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 7 czerwca 2013r. uznał, iż ubezpieczony jest całkowicie niezdolny do pracy do czerwca 2018r. i niezdolność ta powstała od dnia 17 lipca 2002r. Lekarz orzecznik rozpoznał u ubezpieczonego schizofrenię z utrwalonymi objawami wytwórczymi, cechami rozpadu osobowości.

W wyniku wniesionego sprzeciwu w zakresie daty powstania orzeczonej niezdolności do pracy, komisja lekarska orzeczeniem z dnia 8 lipca 2013r., podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika.

Orzeczenie to stało się podstawą wydania zaskarżonej decyzji z dnia 15 lipca 2013r. odmawiającej S. M. prawa do renty rodzinnej.

Od decyzji tej ubezpieczony wniósł odwołanie. Rozpoznając to odwołanie Sąd Okręgowy w Gliwicach, dysponując tą samą dokumentacją medyczną, co organ rentowy, po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłych sądowych dokonał odmiennej oceny stanu zdrowia odwołującego. W szczególności Sąd ustalił, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało, że ubezpieczony jest trwale całkowicie niezdolny do pracy i niezdolność ta powstała przed dniem 31 sierpnia 1979r., zatem istniała już w dacie zgłoszenia wniosku o rentę rodzinną. W związku z tymi ustaleniami wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2014r. w sprawie VIII U 2201/13 Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 15 lipca 2013r. w ten sposób, że przyznał S. M. prawo do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 8 marca 2013r. ojczymie Z. W. począwszy od 8 marca 2013r.

Odpis przedmiotowego wyroku wraz z uzasadnieniem i aktami rentowymi wpłynął do organu rentowego w dniu 27 maja 2014r.

Decyzją z dnia 1 lipca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1440) wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 kwietnia 2014r., sygn. akt VIII U 2201/13 przyznał S. M. prawo do renty rodzinnej począwszy od 8 marca 2013r. zawieszając równocześnie jej wypłatę z uwagi na pobieranie przez ubezpieczonego renty socjalnej wypłacanej przez I Oddział ZUS w Ł.. Pismem z tej samej daty ZUS O/Z. zwrócił się do I Oddziału ZUS w Ł. o wstrzymanie dla odwołującego wypłaty renty socjalnej oraz nadesłanie stosownej informacji z podaniem daty wstrzymania wypłaty tego świadczenia. Następnie w dniu 30 lipca 2014r. do ZUS O/Z. wpłynęło pismo I Oddziału ZUS w Ł. z dnia 28 lipca 2014r., zawierające informację o wstrzymaniu dla S. M. od dnia 1 sierpnia 2014r. dalszej wypłaty renty socjalnej. W związku z powyższą informacją decyzją z dnia 12 sierpnia 2014r. organ rentowy przekazał

ubezpieczonemu wyrównanie z tego tytułu za okres od dnia 3 marca 2013r. do 31 sierpnia 2014r., bez odsetek ustawowych za zwłokę w wypłacie ww. wyrównania.

W dniu 9 września 2014r. ubezpieczony zgłosił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Z. wniosek o wypłatę przedmiotowych odsetek, za okres od 8 marca 2013r. do 31 sierpnia 2014r.

W związku z powyższym w dniu 29 września 2014r. ZUS wydał zaskarżoną decyzją odmowną.

Powyższy stan faktyczny jest w zasadzie bezsporny i wynika bezpośrednio z materiału dowodowego zebranego w sprawie, akt sprawy o sygn. VIII U 2201/13 oraz akt rentowych odwołującego – dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Sąd ocenił zebrany materiał dowodowy jako kompletny i spójny, a poprzez to mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego S. M. zasługuje na uwzględnienie, jedynie częściowo.

Kwestie wydawania decyzji i wypłaty świadczenia reguluje art. 118 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1440).

Zgodnie z treścią ust. 1 tego przepisu, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Natomiast w myśl art. 118 ust 1a w brzmieniu obowiązującym od 1 kwietnia 2009r. a ustalonym ustawą z dnia 23 stycznia 2009r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 42, poz.338), w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Według ust 2, jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1.

Po myśli ust. 3, jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów

W myśl ust. 4 przepisy powyższe stosuje się także przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, z zastrzeżeniem ust. 5.

Zgodnie z ust. 5 wypłata świadczenia wynikająca z decyzji, o której mowa w ust. 4, następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni.

Z kolei podstawę prawną do wypłaty odsetek przez ZUS zawiera art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 121). Przepis ten stanowi, że jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego

świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Zgodnie z art. 85 ust. 2 powołanej ustawy Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady wypłacania odsetek.

Na podstawie powyższej delegacji ustawowej zostało wydane Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r. nr 12, poz. 104).

Powyższy przepis wyraźnie wskazuje, że ZUS jest zobowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego wówczas, gdy w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność, nie ustali prawa do świadczenia lub nie dokona jego wypłaty w przewidzianych przepisami terminach ich przyznawania i wypłacania. Chodzi zatem o wypłatę odsetek za zwłokę w wypłacie świadczenia, powstałą na skutek okoliczności, za które organ odpowiada.

Jak ustalono w przedmiotowej sprawie, prawo ubezpieczonego do renty rodzinnej zostało mu przyznane wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 30 kwietnia 2014r., sygn. akt VIII U 2201/13 na okres od 8 marca 2013r.

Wprawdzie w wyroku tym Sąd nie orzekł zgodnie z art. 118 ust 1a o odpowiedzialności organu rentowego, nie zamyka to jednak ubezpieczonemu drogi do dochodzenia odsetek. Warunkiem zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie w płatności świadczenia jest jednak ustalenie, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za niewyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

W ocenie Sądu ustalenie, że odwołujący jest trwale całkowicie niezdolny do pracy przed dniem 31 sierpnia 1979r., było możliwe już na etapie postępowania przed organem rentowym i mógł on bez zbędnej zwłoki wydać prawidłową decyzję.

W pierwszej kolejności Sąd zwraca uwagę, iż organ rentowy poddając ubezpieczonego badaniu przez lekarza orzecznika i komisję lekarską ZUS w sposób błędny ocenił stan zdrowia odwołującego mi uznał, że jest on całkowicie niezdolny do pracy dopiero od dnia 17 lipca 2002r., tj. po ukończeniu 18 roku życia i w okresie kiedy ukończył już naukę.

Ubezpieczony składając w organie rentowym wniosek o ustalenie prawa do renty rodzinnej przedłożył całą posiadaną przez siebie dokumentację z przebiegu swego leczenia. W oparciu o tą dokumentację wydali swoje orzeczenia lekarz orzecznik ZUS i komisja lekarska ZUS. Następnie sprawa na skutek wniesienia przez ubezpieczonego odwołania, została skierowana do Sądu, który przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych. Biegli ci dysponowali tą samą dokumentacją z przebiegu leczenia odwołującego, co orzecznicy ZUS, jednak dokonali odmiennej oceny stanu jego zdrowia mi ustalili, że ubezpieczony był już całkowicie niezdolny do pracy przed dniem 31 sierpnia 1979r., tj. w okresie, kiedy spełniał warunki do przyznania prawa do renty rodzinnej.

A zatem najpóźniej w dacie wydania orzeczenia przez komisję lekarską ZUS, organ rentowy winien był dokonać właściwej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego i w sposób właściwy ocenić datę początkową stwierdzonej u niego całkowitej niezdolności do pracy, tymczasem dokonał tego dopiero Sąd w toku postępowania odwoławczego.

Sąd zwraca uwagę, iż to na ubezpieczonym ciąży obowiązek wykazania okoliczności, z których wywodzi swoje prawo do świadczenia, niemniej jednak w sytuacji, kiedy przedłożył w organie rentowym pełną dokumentację medyczną, ZUS dysponując stosownymi danymi, winien był prawidłowo zweryfikować jego zdolność do pracy, a zwłaszcza datę początkową całkowitej jego niezdolności do pracy. Okoliczność ta natomiast w sposób istotny wpływa na uprawnienie ubezpieczonego do renty rodzinnej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że w toku w toku postępowania przed organem rentowym ZUS nie dokonał prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonego a nadto w sposób nieprawidłowy ustalił datę początkową powstania jego całkowitej niezdolności do pracy, ponosi zatem odpowiedzialność za zwłokę w ustaleniu prawa ubezpieczonego do renty.

W przedmiotowej sprawie, za ostatnią okoliczność jaka wymagała wyjaśnienia i była niezbędna do wydania prawidłowej decyzji przyznającej prawo do renty rodzinnej, było wyjaśnienie kwestii daty początkowej całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczeniowego. Tę okoliczność organ rentowy mógł wyjaśnić najpóźniej w momencie wydania orzeczenia przez komisję lekarską ZUS.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie w pełni akceptuje stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 listopada 2013r. III AUa 295/13 (LEX nr 1402872), zgodnie z którym wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 u.s.u.s.

ZUS powinien zatem wydać prawidłową decyzję w ciągu 30 dni od daty orzeczenia kontrolującego orzeczenie lekarza orzecznika, tj. od daty orzeczenia komisji lekarskiej, czego nie uczynił wskutek okoliczności za które ponosi odpowiedzialność.

W konsekwencji ubezpieczonemu przysługuje prawo do odsetek za okres od 15 sierpnia 2013r., tj. po upływie 30 dni od wydania orzeczenia przez komisję lekarską ZUS, do dnia zapłaty, gdyż od tej daty ZUS pozostawał w zwłoce z ustaleniem prawa do renty rodzinnej i wypłatą tego świadczenia.

Sąd miał również na uwadze, że w momencie złożenia wniosku o rentę rodzinną, następnie w trakcie postępowania przed organem rentowym oraz postępowania odwoławczego przed Sądem oraz po jego zakończeniu, odwołujący pobierał rentę socjalną, która następnie została wstrzymana na skutek podjęcia wypłaty renty rodzinnej. Zatem świadczeniem z którego wypłatą zwlekał organ rentowy pozostaje jedynie różnica pomiędzy wypłaconą odwołującemu w tym okresie rentą socjalną, a należną mu rentą rodzinną.

Z tych względów – na podstawie art. 477¹⁴§ 2 k.p.c. – Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.

SSO Janina Kościelniak